

A Kálmány Lajos Kör

1.

„Nem egyesület az, ami a fiatalságot és ezzel a jövő Magyarországot maga hivatására szólíthatja, hanem munkaközösség. A munkaközösség közös és egyjellegű munkát kíván, a közös munka közös látást, egyjellegű telket.“

(Szabó Zoltán, Magyar Szemle, 1934. XXI:239. l.)

1946 őszén megszületett Szegeden egy fiatalokból, egyetemi és főiskolai hallgatókból álló kis munkaközösség, amely Kálmány Lajos, a szegedi születésű legnagyobb magyar folklorista nevével fordult a magyar nép és a magyar néptudomány felé. Alapszabálybeli célja »a népi irodalmon nevelődött szegedi egyetemi és főiskolai hallgatóknak együttes alföldi néptudományi kutatásra, a népi gondolatnak előadásokkal, kiadványokkal való terjesztésére és népi szellemű diákközösségi élet teremtésére való tömörülése.«

Rég melengetett terv öltött itt testet. Azok a fiatalok, akik eddig az egyetemi ifjúság egységsszervezetének magyarságismereti munkaközösségében próbálták, sajnos sikertelenül, elveiket tetté váltani, egy rajtuk kívül álló esemény miatt megszabadulva a tömegmozgalom gátló ballasztjától, önálló, független, minőségi munkához láthattak.

Nem új ihletésű munka az, amelyhez fogtak. A trianoni Magyarország új nemzedékében hasonló viszonyok között már fölébredtek ezek a gondolatok s nyomukban mozgalmak is születtek: a felvidéki főiskolás Sarlósok, Prohászka-körök, Szent-György-körök regöscserkészei, a Pro Christo diákokthon öregcserkészei, majd a kolozsvári diákok Orbán Balázs falukutató csoportja ezt az új, népi szellemet élték s terjesztették.

Szegeden is gazdag hagyománya van ennek a szellemnek s a Kálmány Lajos Kör különösen ragaszkodik ehhez a szegedi hagyományhoz. A tanyai agrársettlemet és később a Szegedi Fiatalok Művészeti Kollégiuma nemcsak szintetikus világszemléletben, szociológiai, etnográfiai és esztétikai oldalú synoptikus meglátásban, tudományos elmélyültségben, hanem meleg baráti, közösségi életében is példát mutat. Soha nem szünhetünk meg nevüket emlegetni, hiszen minden gondolatunk bennük gyökerezik. Ezért van szándékunkban ma élő tagjaikat körünk tiszteleti tagjául választani s megkérni őket e szelvény tiszteletadás elfogadására.

2.

„Nem tudnék lemondani arról, hogy hangsúlyozzam: mai szellemiségünk magyar lényegtudományt kíván, a magyar forma megismerését történelmünkben, életünkben és abban, ami életünknek megnyilatkozott értelme: művészetünkben. A Lényegből a Sorstól leolvasni.“

(Kerényi Károly, Válasz,
1935:17—18. l.)

Természetesen, a változott idők sok dologban változott föladatakat is követelnek. Arra már régen rá kellett jönnie a magyar értelmiségi fiatalságnak, hogy igazi munkaterülete nem az utca, ahol tüntetni, hanem a falu, ahol dolgozni lehet. Ma már még tovább kell mennünk: azok a népi-társadalmi-kulturális eszmék és törekvések, amelyeket ők hirdettek, ma már politikai pártok, ifjúsági mozgalmak, társadalmi szervezetek, sőt a hivatalos közművelés- és tudománypolitika sarkalatos programpontjai és a megvalósulás útján vannak. Mi ma nem szajkózhatjuk tehát ugyanazt, nekünk — épp az ő eddigi eredményeik segítségével — mélyebbre kell mennünk: a népi séget nemcsak mint társadalmi mozgalmat, politikai fölfogást, kultúrális (esztétikai, művészeti, irodalmi) látásmódot kell vállalnunk és terjesztenünk, hanem tudományos alapjait kell kutatnunk, megismernünk és népszerűsíteniünk. Magyarságunk mivoltának kutatása, jelentősége és magatartásformáló ereje: ez annak a tudománynak tárgya, amelyet Gragger Róbert »hungarológiának«, Bartucz Lajos »nemzeti tudománynak«, Kerényi Károly »magyar lényegtudománynak«, Mátrai László »magyar sorstudománynak«, Németh László meg »magyarságtudománynak« próbált nevezni s amelyet mi alföldi vonatkozásban, alföldtudományként akarunk tehetségünkhöz mérten művelni.

A magyarságtudományi, alföldtudományi kutatómunka ránk alföldiekre s csakis reánk hárul: néhány százunkon kívül senki ezen a világon el nem végzi helyettünk!

3.

„A nemzetek nagy szellemi versenyében csak az a kis nemzet állhatja meg a helyét, amelyik a rendelkezésére álló anyagi és szellemi erővel elsősorban a saját speciális helyzetéből legtermészetesebben adódó tudományos feladatok megoldásán fáradozik.“

(Bartucz Lajos, Magyar Szemle,
1930. X. 335. l.)

Mivel járulhat hát a Kálmány Lajos Kör az alföldi néptudomány, az alföldi kultúra kiterbélyesítéséhez? Vajjon nem fölösleges nagy-

képüség-e e cél szolgálatában külön kört alakítani, amikor arra hivatott intézmények — elsősorban a szegedi tudományegyetem, jelesen az Alföldi Tudományos Intézet, azután a különböző alföldi városok irodalmi-tudományos társaságai — eddig is ezt a célt szolgálták s hihetően ezután is hasznos munkásai lesznek ennek a föladatnak? Úgy érezzük, nem: nemcsak azért, mert e munka fontosságát nem lehet elégszer hangsúlyozni s örülnünk kell, ha ilyen mozgolódások születnek, amelyek újra és újra megmozgatják a már-már elalvó gondolatot; nemcsak, mert az ifjúság, sokszor túlzó, lendülete, forradalmisága új pezsdítést hozhat a kifáradt tudományos és művelődési életbe (s ha maga pozitívumot nem is sokat ad, a másokból kiprovokálандó pozitívum is megéri, hogy van!); hanem azért is, mert úgy érezzük, hogy az ifjúságnak ma (vagy mindig?) olyan újabb szempontjai, meglátásai vannak a magyarságtudomány számára, amelyek kiegészítik, sőt továbbviszik ezt a lassan életproblémává váló tudományt. Ez természetesen nem fiatalos gög, túlzott önértzet s megfellebbezhetetlen ítéletekre jogosító vélemény jussa, csak potencia, amelyből kiéri a tehetsége szerinti legnagyobb teljesítményt bonthatja ki. Egyszóval: úgy érezzük, hogy — ha nem ma, hát holnap — lesz mondanivalónk a szegedi, az alföldi és a magyar kultúra számára.

4.

Egységes nemzeti kultúra: az ország táji kultúráinak szintézise. A táji kultúrát tudatosan s az egyetemes magyar kultúra legjobb színvonalán képviselő szervezetekre és intézményekre van szükség!”

(Rónay György, Sorsunk,
1946:71—72. l.)

Gyakorlati munkánk — terveink szerint — három vonalon folyik: egyetemi tanulmányainkkal párhuzamosan, az Egyetemi Szociális Telep, az Alföldi Tudományos Intézet keretében és önállóan.

A Kör tagjai tanulmányaikat az egyetemen úgy folytatják, hogy intézeti munkájuk egyúttal az alföldi táj és népkutatást is előbbre vigye: szegedi vagy más alföldi szempontú, tárgyú szeminárium munkákat, pályázati tételeket, szakdolgozatokat, doktori disszertációkat készítenek, stb.

Ugyanakkor a Kör együttesen, mint agrársettlemet részt kíván venni az Egyetemi Szociális Telep munkájában és annak keretében szociográfiai, néprajzi adatgyűjtést végez s mellette — a szabadművelődés szerveivel karöltve — közművelődési, népjóléti munkát is folytat. A néptudományi kutatás során (ebben az Alföldi Tudományos Intézet különös segítségére, kiképzésére és erkölcsi-anyagi támogatására számítunk) minden tagunk a maga szakterületének, vagy érdeklődési körének megfelelő gyűjtést végez: a történész népiség- és településtörténeti, a nyelvész népnyelvi, a jogász népi-jogi, statisztikai,

szociográfiai, gazdasági stb.; a gyógyszerész a népi füvességgel, orvos közegészségügygel, népi orvoslással foglalkozik s. i. t.

A munka egyes fázisai a következők: A) Belső vonalon a) könyvtári munka: az illető szakterületre vonatkozó eddigi irodalom összegyűjtése, földolgozása és egy összefogó tanulmányban való summarizálása; b) heti összejövetelek, kölcsönös beszámolók, könyv- és folyóiratismertetések, előadások; c) kutató munka a tanyákon és környékbeli falvakban (évközben az Egyetemi Szociális Telep, vagy az Alföldi Tudományos Intézet keretében, nyáron egy önálló kéthetes kutatótábor). B) Külső munkánk a) népszerűsítő, tudományterjesztő alkalmi előadások, szabadművelődési előadássorozatok falvakon, társnyaközpontokban; műsoros irodalmi estek, vitadélutánok a népi kultúra kérdéseiről a városokban, stb.; b) alkalmi folyóiratközlések az elvi és gyakorlati eredményekből; c) a kéthetes kutatótábor anyagát publikáló, egységes faluképet (Tápé) minél több szempontból megrajzoló monográfia. Ez utóbbi a végső cél: ha ez sikerül, a Kör jelenlegi tagjai komoly hivatást teljesítettek.

5.

„Ha már szégyelnünk kell magunkat a jövőendő előtt az utolsó nagy magyar sámán életéért, haláláért, legalább az emléke, megbecsülése legyen javunkra szóló enyhítő körülmény.“

(Móra Ferenc, A szegedi tulipántos láda, Bp. 1936. I:219. l.)

A Körre, szegedi voltánál és nevénel fogva, még különleges kötelezettségek is hárulnak. Az előbbi a szegedi történetben, irodalomban, kultúrtörténetben, tehát a szegediségben való elmélyültséget s ennek a városban való terjesztését, öntudatosítását jelenti. (Ebben a munkánkban a Városi Múzeum, Somogyi Könyvtár igazgatójának a támogatására éppúgy számítunk, mint a város kulturális tanácsnokának és szabadművelődési felügyelőjének segítségére.) A másik kötelezettség az elfelejtett nagy magyar tudósnak, a magyar mesegyűjtés klasszikusának, Kálmány Lajosnak emléke-ápolására s a feledés homályából kiemelésére kötelez.

Nem kell mondanom, mennyire mostoha sorsú egyéniség még halálában is ez a különleges természetű tudós magyar pap. Célunk, hogy kiássuk mély sírjából, a föld alól is előkaparjuk ennek a méltatlanul elfelejtett tudósnak progresszív magyar hagyományt jelentő alakját.

Ebből a célból igyekszünk mind a Kálmányra vonatkozó irodalmat összegyűjteni, mind pedig Kálmánynak szétszórt cikkeit régi szegedi újságokból kibányászni s új összefüggésekbe állítva publikálni. Ugyanígy gazdag anyagot rejt a Somogyi Könyvtárban rejtő Kálmány-levelezés is: különösen földolgozhatók belőle a tudománytörténeti jelentőséggel bíró írói barátságok (Hunfalvy, Vikár, Thaly, Reizner, Várossy Gyula, Sebestyén Gyula, Solymossy Sándor).

dor, Pap Károly, Löw Immanuel stb.) és egy néhány egyéniségére jellemző levélből, iratból Kálmány egészen sajátos karaktere.¹

Ugyanekkor föl kellene dolgoznunk Kálmány gazdag kézirat hagyatékát, amely — *Fél Edit* szíves közlése szerint — a Nemzeti Múzeum Ethnológiai Adattárában rendezetlenül porosodik. Fél Edit szerint rendezése nagy munkát venne igénybe. Mint Kálmány Lajos emlékének hű ápolói, ez úton ajánljuk föl az illetékeseknek munkánkat: ez év nyarán megfelelő állami támogatás mellett körünk két-három tagja szívesen rendezi az anyagot, sőt — *Bálint Sándor* szakszerű vezetése mellett — idők folyamán a kiadásra előkészítés munkáját is elvégzi. Sajnálatos, hogy a hagyaték tartalmáról eddig még egy szűk jelentés, ismertetés sem látott napvilágot. Ahogyan Kálmány egyes cikkeinek és levelezésének utalásaiból sejthető, a hagyaték legalább három, publikálatlan s kiadásra kész anyagot tartalmaz: *Ipolyi Arnold* Kálmány által jegyzetekkel ellátott népköltészeti gyűjtésének második, »elegyes« részét; a *Hagyományok* ígért III. kötetét és az »*Alföldi gyűjtés*« című kötetet, amelyből egy balladát halála előtt öt évvel már közölt.

Kálmány emlékének leghűségesebb ápolója és legigazibb méltatója, *Féja Géza* külön levélben hívta föl figyelmünket a névadónkkal kapcsolatos földadatainkra. Irja, hogy egy népmesekutató szerint egyik faluban, ahol Kálmány lelkészkedett², egy gazda őrzi Kálmányának *saját* verseit. Kálmány bizta rá ezeket a verseket: tartalmukra nézve, állítólag erotikus-realista jellegű szerelmes versek. Fölkutatása szintén sok fényt deríthet Kálmány egyéniségére. Szintén fontos földadat lenne, hogy volt állomáshelyein utánakutassunk: az öregek emlékeznek-e még rá s tudnak-e róla — különösen *Csanádpalotán*, ahol 1894-től 1907-ig plébánoskodott s ahol a verseit is sejtem — értékes adatokat. Ebben a gyűjtőmunkában különös segítségünk van a helyi értelmiség, tanítók, papok, jegyzők, diákok³ támogatására.

Kálmány emlékeinek ébrentartására tudományos vonatkozásban egy *Emlékkönyvet* szándékszunk majdán szerkeszteni, társadalmi vonalon pedig életművének gyakori hangsúlyozásán kívül azt *követeljük, hogy emléke, neve emléktáblába vésve, utcanévbe örökítve*

¹ „Kálmány Lajos levelezése. Irodalmi és magánlevelek.“ H. g. 684. katalógusszám alatt a szegedi városi Somogyi-könyvtárban. Néhány értékes le-
vélrészletet és levelezést a közeljövőben fogunk publikálni.

² A ma is magyar területéhez tartozó tennisközi községek, ahol Kálmány megfordult, a következők: Csanádapáca (1876/77), Battonya (1877/78), 1879-ben, az árvízig (márc. 12.) Szeged-Rókus, Apátfalva (1881/82), Szörgei (1882/83), Csanádpalota, Mezőkovácsháza. Végül 1894—1908-ig Csanádpalotán plébános. 1908-tól haláláig, 1929. dec. 5-éig Szeged-Alsóvároson (Oltványi-u. 2.) lakott. Itteni mindennapos életéről szinte semmit sem tudunk. Megirandó élettrajzához szükség lenne arra, hogy a községek lelkészei az abból az időből való anyakönyvekben, historia domusban, plébániai irattárban stb. adatokat (okmányok, levelek, bejegyzések stb.) keressenek tőle vagy róla; a tanítóság s más értelmiségiek pedig öreg emberektől érdeklődjenek a népszerű „nótás pap“ után.

³ A szegedi 48-as ifjúsági bizottság ez év március 15-én megjelenő „*Márciusi Ifjúság*“ c. kiadványa pályázatot hirdet az önképzőkörök részére. Az egyik pályatétel: „*Kálmány Lajos nyomában*“ címen Kálmány rejtett életéből való adatokat és a szegedi lapokban megjelent cikkeinek összegyűjtését, bibliográfiáját és jellemzését kívánja. A pályatétel — a nagy eszmék kis dolgokban való igazi szolgálata — méltó a márciusi ifjúsághoz!

*egyéb intézmények neveiben megörökkíttessék.*⁴ Halála napján évenként emlékünnepelet rendezünk. Azon leszünk, hogy mihelyt lehet, művei újrakiadásával,⁵ kéziratai kiadásával és valahol Szegeden egy hozzá méltó szobor fölállításával rójja le a szegedi társadalom a magyar népiség tágitásáért, a temesközi népköltészet megmentéséért és politikai fölfogásának példájáért járó halálját.

A nevével viselő kör tagjainak lesz föladata, hogy életművéből ki-elemezzék és földolgozzák szakterületük vonatkozásait: anyagát népi nyelvi, népzenei, néplelektani, népfilozófiai, szociológiai, esztétikai, stb. szempontból értelmezzék.

6.

„Igénnyünk a magyar valóság, sors és magatartás mind teljesebb és igazabb megismerése.“

(Ortutay Gyula, *Magyarságtudomány*, 1935:1. l.)

Ezekhez a — nagyjából összeállított s távolról sem teljes — föladatokhoz, melyek a napi ötletek s a kérdések bővülésével folyton növekedni fognak, sokféle eszköz lesz szükséges. A Kör heti zártkörű összejövetelein, nyilvános szabadegyetemi előadásain, irodalmi és vitadélutánjain, falujárásain kívül szüksége van egy folyóíratra, amely a társadalommal való kapcsolatát biztosítja s az alföldi szellemű szolgálatot *életszerűen* ellátja. Évenként pedig *Kalendárium* formájában szeretné a Kör fölfogását és eredményeit úgy terjeszteni, hogy ez ne csak egy társadalmi osztály privilégiuma legyen, hanem eljuthasson a parasztság és munkásság művelődni vágyó tagjai, főként fiataljai kezébe is. Ezért az elődjének nevezhető Szegedi Kis Kalendáriumoktól nemcsak formában, hanem mondanivalóban is el fog térni: nem az esztétikai és bibliofil hatásra fog törekedni, ami jelenlegi anyagi viszonyaink közt egyébként is nehéz föladat lenne, hanem a közműveltség és szabadművelődés igényeit fogja figyelembe venni, az olcsó »népszerűsítés« és színvonalsüllyesztés kizárásával.

⁴ A Kálmány-kultusz elmélyítésében jelentős eredmény, hogy a Kálmány Lajos Kör javaslatára Szeged városa Kálmányról utcát nevez el és a házat, ahol utolsó éveit töltötte, emléktáblával jelöli meg. A tábla fölavatása minden bizonnyal Kálmány születésének 95. évfordulóján, ez év május 3-án megtörténhet. Egyébként Kálmány Lajos nevét eddig a szőregi cserkészcsapat és egy szegedi középiskolás népi kollégium viseli.

⁵ Lehet, hogy már a közeljövőben megvalósulhat az a régi terv, hogy Kálmány tanulmányainak, szétszórt cikkeinek gyűjteménye, mint a „Kálmány Lajos összes munkái“ sorozat 1. kötete megjelenjék, s utána, legalább évenkénti egy kötettel, nyomon kövesse a többi. Kálmány valamennyi híve, Móra, Ortutay, Bálint, Féja hangsúlyozzák, hogy e föladat teljesítése Szeged városának — amely életében oly gyalázatosan bánt hú fiával s még halálában sem becsüli — erkölcsi kötelessége! Berze-Nagy János monumentális nagy művét 1940-ben Baranya vármegye közönségének filléreiből adták ki, példátmutató módon. Ha Szeged város hivatalos vezetői rádöbbennek a jóvátételi kötelezettség fontosságára, az anyagi nehézségek elháríthatók lesznek.

Munkánkhoz természetesen támogatókra van szükségünk. A fentebb már felsoroltak közül különösen számítunk a mi céljainkkal azonos célú, munkánkkal párhuzamos működésű *Alföldi Tudományos Intézet* támogatására, melynek első évkönyve sok alapvető eligazítást és ösztönzést adott tagjainknak. Ha ezt kiegészítjük a *Teleki Pál Tudományos Intézet* képviselte szociológiai szemponttal, amelynek ma is sok mondanivalója van a népismeret számára, beleillesztjük a tágabb nézőpontot képviselő *Magyarságtudományi Intézet* munkájába, egészen gazdag lehetőségek nyílnak meg előttünk. Munkánkban számítunk természetesen még az egyes egyetemi intézetek, városi kulturális szervek, könyvtárak támogatásán kívül az irodalmi társaságok, ifjúsági mozgalmak és a Munkás Kultúrszövetség segítségére is.

7.

„Ahol dolgozni lehetne, magunkért és másokért, jelenért és jövőért, tanulni, elmélyülni, a nemzet életcsiréit ápolni: mindenütt ugyanaz a néhány — ijesztően kevés! — értékes ember.“

(Sík Sándor, *Fiatal Magyarság*, 1931:140. l.)

Természetszerűen vetődik föl a kérdés, mi lesz a Körnek a vége, a befejezése? Hiszen, mint az agrársettlement és a Szegedi Fiatalok példája mutatta, ezeknek a mozgalmaknak a lehetőségét is egy magyarázhatatlan, szerencsés csomósodás adta meg: az a véletlen, hogy a szegedi egyetemen és főiskolán nagyjából azonos időpontban több hasonló szellemiségű, érdeklődésű, azonos célra törő fiatal találkozott össze. Mihelyt a néhány együtt-töltött esztendő elmúlik, természetesen szerűen fölbomlik a közösség szervezete s a továbbiakban legjobb esetben baráti kapcsolat tartja össze a tagokat. *Lehet, hogy a mi összefogásunknak is ez lesz néhány év múlva a sorsa.* Mégis bízunk abban s szeretnők, ha később is, állandóan megmaradna körünk, szerűen szerűen is: úgyi, hogy a lassan férfivá idősödő »fiatalok« is tagjai s életük későbbi szakaszaiban is helyzetükhöz képest tevékeny munkásai maradjanak az alföldtudománynak, és a körnek, úgyis, hogy az *utódok nevelését próbáljuk tervszerűsíteni* s így az utánpótlást, egyetemi és főiskolai fiatalokból, biztosítani. Az előbbi lelkiismereti kérdés s egyénenkint tagjainkon múlik, az utóbbihoz számításba jöveket pedig a középiskolák megújuló önképzőkörreiből szeretnők előre kiszemelni, hogy mire az egyetemre kerülnek, már régi ismerősökként kapcsolódhassanak be, a kissé műkedvelő-ízű középiskolai táj és népkutató munkából a kezdő tudományosságot jelentő alföldkutató munkába.

Mindezzel be akartuk mutatni annak az alig tíznél több taggal rendelkező kis körnek elgondolásait, terveit, amely — egyebek közt — e folyóirat hasábjain is jelentkezik. Nagyjából kicövekeltük a te

endőket s reméljük, ez nem is lesz üres keret, hanem munkánk ki is fogja tölteni. Sokat azonban nem szabad várni, nehogy csalódjunk: ha csak annyit is elér ez a kis kör, hogy Kálmány Lajos hagyományát élővé tudja tenni, a szegedi és a sajátos alföldiség gondolatát izgásgaságával ébren tudja tartani: úgy gondoljuk, elegendő tett hivatásának. Ha meg ennél többet is tud alkotni, bizton mondhatja, hogy munkája »jó mulatság s férfi-munka volt.«

PÉTER LASZLÓ

⁶ Fontosabb irodalom: Joó Tibor: A tanyai agrársettlement Szegeden, Magyar Szemle, 1929. VII:375—378. II. Ortutay Gyula: A Szegedi Fiatalok Művészeti Kollégium, Magyar Szemle, 1934. XX:43—53 II. Bartucz Lajos: Az Alföldi Tudományos Intézet Évkönyve I., 1944—45, Szeged, 1946., Kiss Sándor: Mit tudunk Tápéról, Délvidéki Szemle, 1942:251—254. II. Márkus István: Az új falukutatás problémái, Valóság, 1946. évi 3—5. sz. 51—60 III. Bálint Sándor: A szegedvidéki néprajzi kutatás eredményei és feladatai (Hajnalodik, 1944. január.) Móra Ferenc: Kálmány Lajos halála, Ethnographia, 1919:94—99. III. Ortutay Gyula: Kálmány Lajos és a modern néprajzi gyűjtés, Szellem és Élet, 1941. IV:192—202. II., Féja Géza: Kálmány Lajos (Nagy vállalkozások kora, Bp. 1943., 94—103. II.) Fél Edit: Kocs 1936-ban (néprajzi monográfia) Bp. 1941. Tanya, falu, mezőváros I.

Ha volna egyszer dús hatalmam...

Ha volna egyszer dús hatalmam:

Óriás csörgővel kezembem,
Vad játékkal de összeráznék
Mindent az élő végtelenben!

Elvegyítném a jót a rosszal,
Hívót azzal, ki messze kémlél,
Megitatnám a farkas-kölykököt
Szarvasimó szelid tejével.

Az újat hoznám, törvény ellen,
Ércebb törvényért, élt kifenten;
Jobbért lihegnék roskadásig
S tudnám, hogy mégis ördög lettem.

Kegyest a hitetlen merésznek
Ágálásával csuknák egybe;
Bitang örömmel néznék mindent
S velem a Tejút is nevetne.

Rázódna csörgőm és a kedves
Démonjaim fűzérbe fognák;
A hősi nép fakardot kapna
S a gyáva vér és könny galoppját.

Szörny' tréfát ezret is csinálnék
S még új ezerral sem beérvén,
Józant s bolondot így kevernék
Élet s halálnak meredélyén.

Gonosz s vidám örömmel nézném
E kerge táncot míg az égő
Csörgőm csak járna és a játék
Aránya téboly, visszatérő...

S mégis e poklot unnám végül,
Akár a csinyt a vásott gyermek.
Rájönnék, hogy a kedvteléseim
Manói újat nem művelnek.

A káoszról csak többet adnék
Galádat s szentet mégse telve;
Bűvész lennék a mennyiségen
S minőség tegnapot lehelne.

Sóvár jaját meddön kavarnám
Tovább én félszeg, rossz vajások
S kezemből rútabbat, hogy érne
A zagyvaságra épült Város?

De nyernék bár e ferde játszám
Hozzá hatalmam: pusztá álom;
Parányiságom fölzihaló
Dühe csak itt a véghaláron.

Ahol tengődöm, bár tudom rég,
Hogy nincs remény, a terek zártak,
A végtelen magába görbül,
S a törpe megmarad magának...

FÜSSY LÁSZLÓ